

T Ü R K İ Y E DİYANET VAKFI

EKİM 1987

HABER BÜLTENİ

9

KOCATEPE CAMİİ'NİN AÇILIŞI YAPILDI

Yapımı uzun süredir devam eden Ankara Kocatepe Camii Başbakan Turgut Özal'ın da katıldığı bir merasimle ibadete açıldı.

Temeli 30 Ekim 1967 tarihinde atılan ve inşaatını 1981 yılından beri Vakfımızın yürüttüğü Kocatepe Camii, 6.251.408.095 TL.harcanmak suretiyle tamamlandı.

ÖZLENEN AÇILIŞ

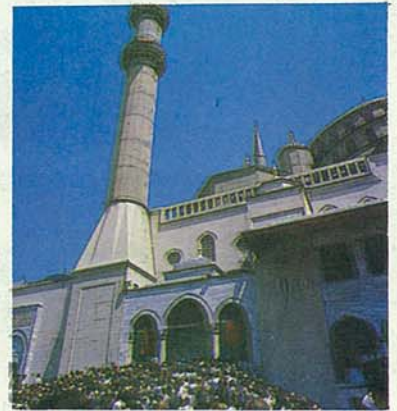
Kemal GÜRAN
Genel Müdür

Kocatepe Camii neslimizin gelecek nesillere iftiharla sunacağı bir mabettir. Bu gün biz nasıl Selimiye ile, Süleymaniye ile Fatih ve Sultanahmet'le övünüyorsak, yarın ki torunlarımız da Kocatepe Camii'ni kendilerine bırakan ataları ile övüneceklerdir.

Kocatepe Camii, benzerleri gibi külliye bir mabettir. Külliye'nin odak noktasını cami teşkil etmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı binaları, konferans salonu, kütüphane, çarşı, garaj, idari bürolar ve benzeri müstemilat, külliye'nin diğer unsurlarını oluşturmaktadır. Cami, ana ünitesi ve eklentileri ile tam bir manevi kültür merkezidir.

Kocatepe Camii, Sayın Başbakanımızın açış konuşmasında da beyan buyurdıkları gibi; Ankara'mı-

Devamı 2. sayfada

28 Ağustos 1987 Cuma günü yapılan açılış merasimi, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

Devamı 2. sayfada

ÖZLENEN AÇILIŞ

Baştarafı 1. sayfada

zın silüetine yeni bir manevi zenginlik kazandırmıştır. Ankara Kalesi ve Anıtkabir'den sonra muhteşem görüntüsü ile Kocatepe'nin başına bir taç güzelliği ile yerleşmiştir.

"YENİŞEHİR'DE BİR MABED" fikri, 1940'lı yıllarda doğmuş, yaklaşık yarım asra yaklaşan bir çabanın sonunda bu fikir Kocatepe Camii olarak gerçekleşmiştir. Bu büyük eserin fikir olarak ortaya çıkmasından açılışına kadar geçen uzun süre içinde "YENİŞEHİR'DE BİR CAMİ YAPTIRMA DERNEĞİ", "TÜRKİYE DİYANET SİTESİ YAPTIRMA VE YAŞATMA DERNEĞİ" ile "TÜRKİYE DİYANET VAKFI"nın bitmez tükenmez emeği ve desteği olmuştur. Şüphesiz bu fikri ortaya atan, gerçekleşmesi için maddi-manevi desteğini esirgemeyen pek çok insan, rahmeti Rahmana kavuşmuştur. Allah onlara rahmet etsin. Bunların bir çokları da halen hayattadır. Onlara da yüce Allah'tan sağlık ve afiyet içinde uzun ömürler vermesini, emeklerinin karşılığının nihayetsiz rahmeti ile mukafatlandırmasını dileriz. Türkiye Diyanet Vakfı olarak bu büyük eseri milletimizin hizmetine sunma mutluluğunu bize bahşeden yüce Allah'a hamdediyoruz. Dinimize, diyanetimize ve milletimize hayırlı olsun.

KOCATEPE CAMİİ'NİN AÇILIŞI YAPILDI

Baştarafı 1. sayfada

Hamdi Mert'in İstiklâl Marşı'nın "Bu ezanlar ki, şehadetleri dinin temeli,/Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli" mısralarını okumasıyla başladı. Daha sonra ül kemizin en büyük kıraat ustası Muhterem Abdurrahman Gürses hocanın okuduğu Kur'an-ı Kerim'le devam etti.

ÖZAL: *Bu güzel eseri açmaktan duyduğum gurur, diğer eserleri açmaktan daha fazladır.*

Başbakan Turgut Özal açılışta yaptığı konuşmada *"Bu güzel eseri açmaktan duyduğum gurur, diğer eserleri açmaktan daha fazladır."* dedi. Kocatepe Camii'nin milletten damla damla biriken paralarla 20 yılda yaptırıldığını belirten Başbakan Turgut Özal, *"Bu güzel eser Türkiye Cumhuriyeti devrinde yapılmıştır. İstanbul'da Sultanahmet, Ankara'da Kocatepe Camii iman edenlerin göğe kalkmış şehadet parmaklarıdır."* dedi.

OKSAY: *Bir devlet ilelebet payidar olmak azminde ise, kendi varlık sebebi olan değerleri ayakta tutmak mecburiyetindedir.*

Törende Devlet Bakanı Kazım Oksay, Diyanet İşleri Başkanı Doç.Dr. Mustafa Said Yazıcıoğlu ve Caminin mimarlarından

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**

HABER BÜLTENİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adına Sahibi

Kemal Güran
Genel Müdür

Yazı İşleri Müdürü ve
Yayına Hazırlayan

Halil Kaya

Basın-Yayın ve
Halkla İlişkiler Müşaviri

Dr. Mediha Eldem Sok., 89
Tel: 125 08 31 — 117 37 06
Kocatepe/ANKARA

Dizgi:

Şizin Fotodizgi Sistemleri
Tel: 229 08 88

Baskı

SEMİH OFSET
MUTLUK K. YERLİK & İBRAHİM S. YERLİK LTD. ŞTİ.

Hüsrev Tayla birer konuşma yaptılar.

Cumhuriyet döneminde yapılan en büyük cami olan Kocatepe Camii'nin açılış töreninde Başbakan Turgut Özal'ın yanı sıra Devlet Bakanları Hasan Celal Güzel, Abdullah Tenekeci, Ali Bozer ve Kazım Oksay, parti temsilcileri, bazı milletvekilleri, müsteşarlar, genel müdürler, diğer illerden gelen Valiler, Belediye Başkanları, İl Müftüleri ve kalabalık bir halk topluluğu hazır bulundular.

Törende yerli misafirlerin yanında Malezya, Suudi Arabistan, Ürdün, Irak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Brunei, Lübnan, Cezayir, Pakistan, Umman, Kuveyt, Suriye gibi islam ülkelerinden gelen temsilcilerle Libya, Endonezya, Bangladeş, Mısır, Somali, Suudi Arabistan Büyükelçileri hazır bulundular.

Vakfımız tarafından ağırlandan yabancı konuklar, Ankara ve İstanbul'un tarihi ve turistik yerlerini de gezdiler. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Fahri Demir'in Arapça ve Türkçe olarak okuduğu Cuma hutbesinden sonra Cuma namazını muhterem Abdurrahman Gürses hoca kıldırdı.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yerli ve yabancı misafirlerin onuruna verdiği yemekten sonra Türkiye Diyanet Vakfı Kocatepe Konferans Salonunda "*Dinlerde ve İslamiyette İbadet ve Mabetler*" konulu bir panel düzenlendi. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Fahri Demir'in yönettiği panele Prof. Dr. Mustafa Fayda, Prof. Dr. Mehmet Aydın, Doç. Dr. Abdurrahman Küçük konuşmacı olarak katıldılar.

Kocatepe Camii'nin açılış vesilesiyle camiyi inşa eden Türkiye Diyanet Vakfı tarafından çeşitli hatıra eşya ve broşür hazırlanmış, merasime katılanlara ve basın mensuplarına dağıtılmıştır.

KOCATEPE CAMİİ'NİN AÇILIŞINDA YAPILAN KONUŞMALAR

TURGUT ÖZAL

Başbakan

Yurtdışından gelen misafirlerimiz ve çok sevgili Ankara'lılar, muhterem vatandaşlarım;

Burada Türkiye Cumhuriyeti'nin hükümet merkezinde, Ankara'da, Anadolu'nun bağrında, büyük bir eseri resmî olarak bugün hizmete açıyoruz.

Aslında camiler aynen fabrikalar gibi bir taraftan inşa edilirler, bir taraftan da çalışırlar. Nitekim ben burayı yıllar evvelsi alt katı yapıldığı, daha üst katı inşa edilirken gelip namaz kıldığımı hatırlıyorum. Binlerce insana ibadet imkanı veren bir yerdir. Güzel Ankara büyük Atatürk tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin merkezi seçildiği günlerde 30-40 bin nüfusluydu. Bugün Ankara'nın nüfusu 2.5 milyonu aşmıştır. Şehrin birçok ihtiyaçları yanında tabiatıyla vatandaşlarımızın dini ihtiyaçları için de böyle camilere, -bizim tabirimizle mescid değil cami diyoruz- büyük cemaati toplayan camilere ihtiyaç vardır. Bunlar vatandaşımızın emeği ile damla damla biriken paralarla yapılmıştır. Helal paralarla yapılmıştır. Bundan dolayı şu güzel eseri hizmete açmaktan duyduğum mutluluk, sevinç, gurur daha başka eserleri açmaktan daha fazladır. Çünkü bu hakikaten şuraya gelen insanların parça parça verdikleri camimize yardım, Kocatepe Camii'ne yardım diye yıllardır biriktirdikleri paralarla yapılan çok önemli bir eserdir. İnşallah daha başka eserler de yapılır. Bakınız İstanbul'un silüetine. İstanbul'un uzaktan görünüşünü ressamın tablolarına çizdiği zaman o eski Osmanlı devrinin camileri arkaya gözüktüyor. İstanbul'un silüetinde minareler var. Ankara'da da dikkat ederseniz yukardan bakıldığı zaman şimdi üç büyük şey gözüktüyor. Bir tanesi aydınlatılmış Ankara Kalesi, ikincisi Atatürk'ün mezarının bulunduğu Anıtkabir, üçüncüsü de Kocatepe Camii'dir. Yukardan bakıldığında Kocatepe Camii'nin minareleri iman edenlerin göğe kalkmış şehadet parmakları gibi gözüktüyor.

Çok sevgili vatandaşlarım;

Bu güzel eser Türkiye Cumhuriyeti devrinde yapılmıştır. İslâm bizim anlayışımıza göre, çok sevgili Peygamberimizin ifadelerine göre orta yoldur. İslâm'da fanatizm yoktur. Dikkat edilirse Osmanlı devrinde devlet işlerine dinin müdahale ettiği devirlerde dahi devlet kendi dininden olmayan azınlıklara önemli haklar vermiş, onları korumuş, onların ibadethanelerine dokunmamış, hatta onlara yardım elini uzatmıştır. Bizim dinimiz bu şekilde hoşgörülü bir dindir. Dikkat edilirse memleketimizin de temel meselelerinden biri hoşgörülü olmaktır. Bu suretle Anayasamızın 24. maddesindeki hükümler de tamtamına yerine oturacaktır. Fanatizm olmayacaktır, orta yolda yürüyeceğiz ve memleketimizi ileri batı ülkelerinin seviyesine rahatlıkla yetiştireceğiz. Hz. Peygamberin daima söylediği sözlerden bir tanesi hep hatırimda, "Sevgiyi esas alınız" diyor. İnsanları severek onlara yumuşak davranarak insanlara yol göstererek, onları birbirine sevdirecek yaklaşıyoruz. Dini zorlaştırmayınız, kolaylaştırınız, sertlik yapmayınız, yumuşak olunuz diyor. Bu vasıflarıyla İslâm dini bu camilerde, cemaatimize kıymetli vaazlarımız tarafından öğretilmeye çalışıldığı gibi hakikaten cihanşumul bir dindir. Ve inanıyorum ki, bugün dünyanın içine düştüğü sıkıntıların da halledilmesinde önemli anahtar rolü oynayacak bir dindir.

Ne diyor, hiçbir cemiyette var mı? "Komşusu aç yatarken yatağında tok uyuyan bizden değildir" diyor. Hangi dinde var bu? Hangi millette var? Bu asırlar evvel konulmuş, Allah'ın koyduğu önemli bir prensiptir. İşte modern devirlerde ismine sosyal adalet diyorlar. Bundan daha iyi insanları birbirine yapıştıran, birbirine sınırsız bağlayan esaslar olabilir mi? Gene aynen şöyle söylüyor: "Hepiniz Allah'ın ipine sınırsız sarılın." Öyle değil mi? O zaman birliğin beraberliğin işaretidir. Bir olunuz. Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlettir, ama milletimizin büyük çoğunluğuyla % 98 çoğunluğuyla müslümandır. Bütün bunları huzurunuzda ifade ederken Ankaralıya böyle güzel bir eser kazandıranlara, yani bir nevi Osmanlı devrinin o muhteşem eserlerinden birini hiç olmazsa şu kısa devrede, Cumhuriyetin şu kısa devresinde kazandıranlara huzurunuzda sonsuz teşekkürler ediyorum. Yapanlara, sade yapanlara değil, çalışanlara değil, cebindeki paranın al şu on lirayı, şu yüz lirayı da bu caminin temeline bizim de bir katkımız olsun diye veren vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum. Ve inanıyorum ki bu güzel camide, Kocatepe Camii'nde çok güzel vaazlar verilecek. Çok güzel topluluklar olacak. Çok güzel Allah'a ibadetler yapılacak. Ve birliğimiz beraberliğimiz bir büyük birlik halinde, dünyaya örnek olacak bir birlik halinde buralarda tescil edilecektir. Bu vesile ile uzaktan gelen bize tahmin ediyorum sevgiyle, gıptayla bakan dost devletlerin temsilcilerine teşekkürlerimi arz ediyorum. Caminin memleketimize, milletimize, Ankaramıza hayırlı uğurlu olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

KAZIM OKSAY

Devlet Bakanı

Bugün burada hepimize heyecan veren anlamlı ve mu-kaddes bir görevi yerine getirmek üzere toplanmış bulu-nuyoruz.

İstikbâl ve istiklâlimizin garantisi, varlık sebebimiz ve if-tiharımız olan Cumhuriyetimizin Başkenti'nde bu muhte-şem mâbedi hizmete açmak bizim için iftihar vesilesidir, şeref kaynağıdır.

Sözlerime başlamadan önce hepimizi bu güzel günün, bu müstesna anının sıcaklığı ile selamlıyorum. Türk dev-letinin bekası herşeyden önce milletle elele ve gönül gö-nüle olmakla mümkündür. Devlet ve milletin idealleri, ülküleri, hedefleri aynı olmalıdır. Millî hareketlere dayan-mayan, millî kültüre sığmayan devlet politikalarının başa-rıya ulaşmadıkları artık bilinen bir gerçektir.

Bir Devlet, Yüce Atatürk'ün veciz ifadesiyle "İlelebet pa-yidar olmak" azminde ise, kendi varlık sebebi olan de-ğerleri ayakta tutmak mecburiyetindedir.

Her işinde, her kararında, her tavrında millete dayan-mak, ondan güç almak zorundadır. Bu güzel hasletler aynı zamanda büyük önderimizin de bize gösterdiği temel he-deflerdir. Dinin millet hayatında birleştirici, kaynaştırıcı, bi-çimleştirici unsur olduğunu ayrıca belirtmeye ihtiyaç yoktur. Bu husus, ilmin ve tecrübelerin kabul ettiği bir ger-çek haline gelmiştir.

Bugün insanlığın içinde bulunduğu millî ve manevî yı-kımın farkına varılarak ve çareler araştırıldığı bir devreyi ibretle yaşıyoruz. Maddeciliğin ve dinsizliğin toplumları fe-laketin kucacağına ittiği bu durumun, insanlığın acı sonunu hazırlamakta olduğu geçte olsa farkedilmişti. Dünya sağ-lık teşkilatı insan tipini tarif ederken bazı ölçüler kullanmakta ve normal insanı şöyle anlatmaktadır: "Kendisiyle, etrafı ve aile çevresiyle, milletiyle, bütün insanlık alemiyle ve Al-lah'ıyla uyum içerisinde olan insan" Bizim henüz kaybet-mediğimiz ama korumaya ve geliştirmeye mecbur olduğumuz ideal insan tipini işte bu mümtaz vasıflara borç-lu bulunmaktayız. Türk milleti kendi içindeki meseleleri sü-ratle halledip, çağdaş medeniyet seviyesine ulaşma konusundaki azmini ancak bu değerlerle başarıya ulaştı-racaktır.

İhtişam devrelerimizde camiyle diğer dinlerin mabetle-ri birkaç adımlarla inşa edilmiştir. Osmanlı devletinde Sü-leymaniye ve Selimiye'de müslümanlar dua ederken, diğer dinlere mensup cemaatler de kendi ibadethanelerinde hiç-bir baskı ve müdahaleye maruz kalmadan dini vecibele-rini yerine getirebilmişlerdir. Cumhuriyetle birlikte milletimiz bu güzel vasfı yeni devletimize de ana prensip haline ge-tirmiştir. Bugün Türkiye Cumhuriyeti, dünyanın en laik ve medeni milletlerinden birisidir. Bununla iftihar ediyoruz.

İşte bunun için Hükümetimiz kafası Cumhuriyet ilkeleri ile bezenmiş, ilme, irfana ve tefekküre açık aydın din adam-larının yetiştirilmesine büyük önem vermektedir.

Din kültürü ve din eğitiminin bu manada gerçek din adamları tarafından verilmesi elbetteki hayati önem taşı-

maktadır. Yeni Anayasa'da din derslerinin mecburi hale getirilmesi bu maksada matuf önemli bir adım olmuştur.

Devlet ve millet olarak hedefimiz genç beyinleri ve sa-mimi gönülleri yüce dinimizin gerçek kurallarıyla en iyi şe-kilde donatmak suretiyle Cumhuriyete şuurlu ve imanlı bekçiler yetiştirmektir. Bunu başarmaya azimliyiz!

Biraz sonra açılışını yapacağımız bu muhteşem abide toplumumuzun inanç ihtiyacını, maddi ihtiyaçlar kadar, hat-ta nefes almak, yaşamak kadar aziz bilen Cumhuriyetin değerli bir eseri olarak tarihe geçecektir.

Bugün Ankara'nın en müstesna yerinde, millî tarihimi-zin en güzel zaferini hatırlamıza getiren bir mahalde iba-dete açılacak bu eser, devlet ile millet arasında bir muhabbet abidesi ve inançlarımıza bağlılığımızın bir ni-şanesi olarak asırların ötesinde varlığımızın ve benliği-mizin mührünü taşıyacaktır. Burada asırlar boyu nice inanmış gönüller, başta yüce Atatürk olmak üzere bu dev-leti kanları ve canları ile vücuda getirenlere rahmet dua-larıyla uzanacaklardır. Gazilerimiz bu mabedde en anlamlı şekilde yadedileceklerdir. Öyle inanıyorumki bu eser in-sanlara vecd ruhu vermiş olan dinimizin, dinimiz son din-dir ve mükemmel dindir, çünkü dinimiz akla mantığa hakikate uygundur diyen ve inandığımız değerleri düşman çizmeleri altında kurtaran aziz Atamızın ruhunu şad etmiş-tir. Bu eser, muhteşem Kurtuluş Savaşımızı destanlaştıran ve ezanların susmasını, istiklalin sona ermesiyle eş tutan Akif'in ruhunu da şad etmiştir. Bu eser, inancını kara emel-lere asla alet etmemiş, ve etmeyecek necip milletimizin imanla sanatı kaynaştırarak nice şaheserler yaratabilece-ğini dost ve düşman herkese tescil ve kabul ettirecektir. Bu eser, günün beş vaktinde buradan, bu mübarek ma-bedden, Selimiye'ye, Süleymaniye'ye, Fatih'e, İslâmın kut-sal mescidi Mescid-i Nebi'ye inanmış gönüllerden selam gönderecektir.

Bu eser milletimizin dost ve kardeş İslâm milletleriyle varolan tarihi ve kültürel bağlarına da yeni bir heyecan ve boyut getirecektir. Cumhuriyet neslinin 20. asra ve İs-lâma armağan ettiği bu güzel mabedin vatanımıza, mille-timize ve bütün müslümanlara hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, emeği geçenlere, maddi ve manevi yardımda bu-lunan herkese şükranlarımı ifade ediyorum.

Doç.Dr.M.SAİD YAZICIOĞLU

Diyanet İşleri Başkanı

Türkiyemizde, Cumhuriyet döneminde inşa edilmiş bulunan camilerin en büyüğü olan Kocatepe Camii'nin açılış merasimine teşriflerinizden dolayı hepinize şükranlarımı sunuyorum.

Yeryüzünde ilk medeniyet mabedle başlamış; göçebelikten site ve şehirlere geçiş mabedler sayesinde olmuştur. Devamlı iskân yerleri olan şehirler mabedler etrafında kurulmuştur. Bu sebeptendir ki medenî milletler, mabedlerine daima ehemmiyet vermişlerdir. Mabedlerin bakımlı ve ibadete elverişli olması, bir milletin dinine bağlılık ve medeniyet derecesini gösterir.

Bugün huzurlarınızla gerçekleştirme mutluluğuna erdirmiş bu güzel açılış bu manalarla değerlendiriyoruz.

Câmi, toplayan, bir araya getiren, birleştiren yer demektir. Mescid de, Yüce Mevlâ'ya secde edilen yer anlamındadır. Cami, kelime anlamından da anlaşıldığı gibi, inananları bir araya getiren, aynı amaca yönelten, aynı kibleye döndüren, aynı duygularla dolduran ve millet çapında birlik ve bütünlüğü temin eden bir yerdir; ulvî bir mekândır.

Peygamber (S.A.V) Efendimizin ifadesiyle, "...Mescidler, cennet bahçesidir." Buralara girip ibadet görevini yerine getiren her kişi, huzurla ve mutlulukla dolar.

Bu hikmetlerden hareketle, İslâmiyetin ilk yıllarından itibaren "Namazgâh" ve "Mescid"ler yapılmış; İslâm Medeniyeti içerisinde "Cami mimarisi" diye ayrı bir mimarî tarz gelişmiştir.

Bugünkü manada "Mihrab", "Minber", "Kürsü" ve "Sahn" gibi çeşitli unsur ve fonksiyonlarıyla inşa edilen ilk cami, "Kahire" yakınındaki "Amr" Camii'dir.

Cami mimarisinde "Kubbe" ile geniş ana-mekân kazanma tarzı ecdadımızın; Müslüman-Türk mimarlarının eseridir. İlk Arap camilerinden sonra, cami mimarisinde 2 nci safhayı teşkil eden "Selçuklu ve beylikler" devri camilerinde hem plân, hem inşa tekniğinde önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Osmanlı camileri, cami mimarisinde en gelişmiş tarz ve üslûbu teşkil eder. "Bursa üslûbu"ndan sonra Osmanlı "Klasik devri", Süleymaniye, Selimiye, zerafet örneği Sultanahmet'e kadar uzanan ve tekniğin şâha kalktığı bugün bile aşılamamış bulunan dönemi ifade eder.

Resmî açılışını yapacağımız Kocatepe Camii, cami mimarisinin ulaşabildiği klâsik estetik ile 20 nci yüzyıl teknolojisinin bütünleşmesinden oluşmaktadır.

İslâmiyete girdiği yıllardan itibaren cami inşaatı ve imarı Türk Milleti'nin en anlamlı tutkusu olmuştur. Atalarımız; başka milletlerin mabedlerine de saygı göstermişler; içinde Allah'ın anıldığı hiç bir yeri tahrip etmemişlerdir. Gittiği her yere umran ve uygarlık götüren atalarımız camiyi sadece inşa etmekle kalmamış; onun yaşatılması ve en verimli hizmetlerde kullanılması için de vakıflar kurmuş; vakfiyeler yapmıştır. Cami merkez olmak üzere etrafındaki külliye-ler ilim ve irfan müesseseleri, sosyal ve hayrî kurumlar olarak asırlarca hizmet vermişlerdir.

Bugün Türkiye'de yılda 1200 ilâ 1600 arasında yeni cami yapılmaktadır. Cumhuriyet dönemi, halkın kendine, kendi imkânlarıyla; plân-proje endişesi duymadan, en küçük yerleşim merkezlerine kadar camiler serpiştirdiği bir dönemdir. Cumhuriyet öncesinden intikal eden cami sayısı 12036 olduğu halde Cumhuriyet döneminde inşa edilen cami adedi, 1985 yılı itibariyle 45024'tür. Bu sayı bugün şüphesiz 50 binlere tırmanmıştır. Bu husus halkımızın camiye olan rağbeti açısından üzerinde önemle durulacak bir vaki'dir.

Açılışını yapacağımız Kocatepe Camii ve külliyesi, halkımıza örnek teşkil edecek bir çabanın mahsûlüdür. Konferans salonları, kütüphanesi, çarşıları, otoparkı ve gezinti yerleriyle Kocatepe Camii, Cumhuriyetin Başkenti Ankara'ya yeni bir güzellik katacaktır.

Ankara'nın merkezî bir yerine devletimizin şanı ile mütenasip, büyük bir cami yapılması fikri, Cumhuriyetimizin ilk yıllarından beri gündemde olmuştur.

Bu eserin meydana getirilmesinde başta eski Diyanet İşleri Başkanları olmak üzere fikri, emeği ve maddî yardımı ile katkıda bulunanlara huzurlarınızda teşekkür eder; âhirete intikal edenlere rahmet dileklerimi, hayatta bulunanlara ise şükranlarımı sunarım.

Şu güzel günde, şu mübarek cuma vaktinde Kocatepe Camii'nin açılması; ülkemizin ve İslâm Âleminin her yerinde cuma namazı kılmak üzere camilerde toplanıp, aynı kibleye yönelerek İslâmın telkin ettiği birlik ve beraberliğin en muhteşem bir örneğini sergileyen bütün mü'minlerin kalbine sevinç dolduracaktır.

Bu açılışa İslâm Âleminin çeşitli yerlerinden gelmiş bulunan saygı değer davetlilerimize teşekkürlerimi sunar; bu mübarek mâbedin Ankara'lılara, Türk Milletine ve bütün İslâm Âlemine hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Yük.Mim.HÜSREV TAYLA

Caminin Mimari

Sayın Başbakan, sayın bakanlar, sayın Diyanet İşleri Başkanı ve çok değerli Ankaralılar,

Bundan yirmi sene önce temelini attığımız Kocatepe Camisini bugün resmen ibadete açmak saadetine ermiş bulunuyoruz. Kısa bir süre sonra da külliyesinin diğer eksikliklerinin tamamlanacağını ve bütün ile hizmete gireceğini ümit ediyorum.

Böyle bir eser, bir kişinin tek başına gerçekleştirebileceği sıradan bir yapı değildir. Yöneticilerin, teknik elemanların ve sanatçıların el ele vererek bilgi kabiliyet, sanat ve gayretlerini birleştirerek gerçekleştirmeleri gereklidir.

İşte yirmi senedir, zaman zaman sürtüşmeler olsa da, uzun seneler mali imkânsızlıklar bulunsa da bu güne gelindi. Hepimize kutlu olsun.

Caminin mimari ve teknik konularına kısaca değinmek istiyorum.

Yarışma şartnamesinde geleneksel mimarimiz karakterinde proje yapılması isteniyordu. Çalışmalar buna göre yürütüldü.

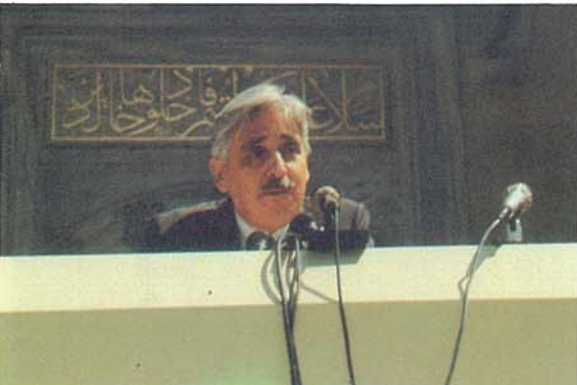
Türk-İslâm cami anlayışında mekanda birlik aranmaktaydı. Yani, cami içinde cemaati, safları bölen ayakların olması uygun görülüyordu. Küçük camiler için kolay olan çözüm, ölçüler büyüdükçe güçleşiyordu. Sinan ideal çözüme Selimiye Camii'nde ulaştı. Selimiye'de, ayaklar çevre duvarlarına yaslanmış mekân tek hacim haline gelmişti.

Önce biz de bu şemayı kullanmayı düşündük, ancak bu halde 7-8 bin kişilik cemaat için yapılacak caminin kubbesinin çapı 40 m.yi buluyordu ki, bu Ankara silüetine olumsuz etki yapacaktı.

Bu sebeple Sultanahmet Camisi şeması olan orta kubbe ve dört yarım kubbeli sistem kabul edildi. Bu sistemde kubbeyi dört büyük ayak taşımaktadır. Eski camilerimizde bu ayaklar 5-6,5 m. çapındadır. Bu ayaklar mekânı ve safları bir hayli bölmektedir.

Projemizde bu ayakları 3 m'ye indirdik ve göreceğiniz gibi mekanda ferahlık sağlandı, rahatsız edici etkisi kalmadı.

Altı adet rahat merdiven yapmamız ikinci mahfil yapmamıza imkân verdi. Bu suretle caminin gereksiz büyüklükte olması da önlendi.

Buna rağmen camimiz Türkiye'nin en büyük sahalı camisi olan Sultanahmet Camisi'nden en ve boyda 1'er m. kadar büyüktür. Aslında bizim büyük olması gibi hiçbir amacımız da yoktu.

Ankara'nın ortasında bir tepe üstünde olan camimizin her yerden aynı etkiyi yapması için dört minareli düşündük. Her minareye birer asansör tesis ettik.

Camiyi tabandan ısıtarak soğuk Ankara günlerinde cemaatin rahat etmesini sağladık.

Eski camilerde büyük sıkıntı veren pabuçluk için bütün cemaatin ayakkabı ve elbisesini alabilecek vestiyerler yaptık. Ayrıca yeterince kadın ve erkekler için tuvalet ve abdest alma mahalleri düzenledik.

Camiyi bir külliye olarak düşündük. Konferans salonu, kütüphane, gasilhane, büyük çarşı ve kapalı otopark külliye teşkil etmektedir.

Caminin oturduğu terasın altında olan bu yapılar günlük yaşantının sürdürüleceği mahallerdir. Bu kısımların günümüz mimari karakterinde olması gerekiyordu. Bu sebeple üst ve alttaki mimarilerin uyumunu sağlamak bizi çok zorladı. Muvaffak olup olmadığımızı zaman gösterecektir.

Proje için, devamlı olarak kopya, kopyanın kopyası, değersiz gibi tabirler kullanılmaktadır.

Günümüzde iletişim araçları çok gelişmiştir. Dünyanın her hangi bir yerinde yapılanlar çok kısa zamanda bize ulaşıyor. O belgelerden etkilenecek yapılan eserler ortaya çıkıyor. Kimse kopya iddiasında bulunmuyor. Oysa geleneksel usluhta, o uslubun prensip, detay ve mimari elemanlarına göre bir proje yaparsanız kopya olarak değerlendiriliyor.

Bu değerlendirme mantığından yola çıkılırsa Sinan da, onun yetiştirdiği diğer mimarlar da hep kopya, kopyanın kopyasını yapmış olmazlar mı?

Değerli Ankaralılar, huzurunuzla resmi açılışı yapılacak olan Kocatepe Camisi sizin 1944 yılından beri beklediğiniz bir eserdir. Yirmi sene görmesi yeterli mali kaynağa ancak 1981 yılında kavuşmasındandır. O günden sonra inşaat hızlanmış, bugün huzurunuzla açılışa hazırdr.

Hepinize saygılarımı sunarken, Kocatepe Camisi'nin milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diler, Ankara göklerinde yüzyıllarca yaşamasını temenni ederim.

YOZGAT MÜFTÜLÜK SİTESİ 'NİN TEMELİ ATILDI SORGUN MÜFTÜLÜK SİTESİ HİZMETE AÇILDI

Mülkiyeti Vakfımıza ait Yozgat Müftülük Sitesi'nin temeli törenle atıldı. Törene; Yozgat Valisi Muhittin Keskin, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Fahri Demir, bölge parlamenterleri, Vakfımız Genel Müdürü Kemal Güran, Garnizon Komutanı, Belediye Başkan Vekili, çevre il ve ilçe müftüleri ile kalabalık bir halk topluluğu katıldı.

Yapımı Vakfımız Yozgat Şubesinde gerçekleştirilecek olan site hakkında Şube Başkanımız ve İl Müftüsü Namık Hisar şu bilgileri verdi:

"Türkiye Diyanet Vakfı Yozgat Şubesi'nce yapımı gerçekleştirilecek olan ve bugün temelini atacağımız sitemiz, 280 metrekarelik bir alanda 4 kat olarak inşa edilecektir. İçerisinde toplantı salonu, kütüphane, Kur'an Kursu, misafirhane, Müftülük hizmet binası ve lojman bulunacaktır. Ayrıca ilimizde dini ve hayri hizmetlere sarfedilmek üzere gelir getiren 7 adet dükkan yer alacaktır. Bu eser, Türkiye Diyanet Vakfı Yozgat Şubesi öncülüğünde hayırsever Yozgatlıların yardımlarıyla yapılacaktır. Kur'an-ı Kerim'in "Hayır işlerinde yarışınız" emrini çok iyi bilen yardımsever halkımızın bu eseri kısa zamanda tamamlayacaklarını ümit ediyorum daha şimdiden elindeki altınları getirip bize veren hayırseverlerimiz bunun delilidir."

TÖRENDE YAPILAN KONUŞMALAR DÖZETLER

Belediye Başkan Vekili Mustafa Erkılıç : "Mevcut imar zincirimize müftülüğümüzün de iştirak etmesi hususu, Belediyemizi ve Yozgatlı olarak tüm hemşerilerimizi sevince gark etmiştir. Gelişmekte olan memleketimiz bu ve bu gibi hizmetlerle kalkınmasına devam edecektir. Şimdilik inşaat safhasında bulunan bu eserden, daha sonra fazlaca ihtiyacımız bulunan manevi kalkınmamıza yardım bekliyoruz ve

bu hususta yardımların olacağına kanaatimiz tamdır. İyi hizmetlerin iyi mekanlarda verilebileceği hususunda inancımız var olduğundan bu gibi temellerin ülkemizin dört bir tarafını sarmasını temenni ediyoruz."

Vakfımız Genel Müdürü Kemal Güran: "Türkiyemizin hemen bütün il ve ilçelerinde, bütün vatan sathında Vakfımızın il ve ilçe şubelerini, başta, müftülük hizmet binaları olmak üzere Kur'an Kursları, İmam-Hatip Liseleri, Din görevlileri lojmanları gibi dini hizmeti maddi imkanlarla destekleyen, hizmet binalarını meydana getirmede büyük bir çaba içinde, büyük bir gayret içerisinde görüyoruz. Bugün 550'ye ulaşmış olan şubelerimiz, vatan sathında bu hizmet müesseselerini meydana getirirken her şeyden ön-

ce Allah'a güveniyorlar, sonra da hamiyetperver halkımızın, sizlerin, değerli müslüman halkımızın, cömertliğine, desteğine, maddi katkısına güvenerek yola çıkıyorlar ve başarıyorlar da."

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Dr. Fahri Demir: "Allah'a hamdolsun ki resmi hizmet müesseselerine kadar inen devlet-millet işbirliğinin gerek hizmetlerin gelişmesinde gerek memleketin güçlenmesinde ve kalkınmasında çok büyük katkısı olacaktır. Bu işbirliğini benzer müesseselerde bütün gücümüzle artırmak devam ettirmek hepimizin vazifesi olmalıdır. Esasen bu konuda memleketimiz dünyaya örnek olacak niteliktedir. Bu devlet millet işbirliği memleketin imar ve kültürüne gelişmesine katkıda bulunacaktır."

Konuşmalardan sonra Kur'an Kursu yapılmak üzere 50 milyonluk arsasını hazineye bağışlayan Hacı Ahmet Akbay, site inşaatına harcanmak üzere 500.000.- TL.'lik çeki ilgililere verdi. Yozgat Yıbış Çimento Fabrikası yetkilileri de sitede kullanılmak üzere 40 tdn çimento vermeyi taahhüt ettiler. Yozgat Valisi Muhittin Keskin tarafından müftülük sitesinin temelini ilk harç atıldı.

Daha sonra Yozgat Valiliği ve Garnizon Komutanlığınca ortaklaşa düzenlenen ağaç dikme bayramı kut-

landı. Törene katılan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı **Dr.Fahri Demir** ve Genel Müdürümüz **Kemal Güran** birer ağaç dikerek yozgatlıların ağaç bayramlarını kutladılar.

Vali ve beraberindekiler, Sorgun Müftülük Sitesini hizmeti açmak üzere Sorguna gittiler.

SORGUN MÜFTÜLÜK SİTESİ

Sorgunda düzenlenen törende site hakkında ilçe müftüsü ve Vakıf Şube Başkanı **Ramazan Taş** bilgi verdi. **"Müftülük sitemizin inşaatı, Vakıf şubemizin kuruluşuyla başlamıştır. 1984 yılında temeli atılan sitemiz, 1270 metrekare olup, zemin kat hariç yukarıdan 4 katı tamamlanmıştır. Bu haliyle sitemizde müftülük hizmet birimleri, 150-200 kişilik kız, 100 kişilik erkek Kur'an kursu, misafirhane, 4 lojman, bir toplantı salonu ve 7 dükkanımız mevcuttur. Sitemizin bu haliyle maliyeti nakit olarak Vakıf şubemizden ödediğimiz 55 milyon TL.dir. Kum, çakıl, kereste, tuğla**

ve benzeri aynı yardımlar 20 milyon TL civarındadır. Yani sitemiz toplam 75 milyon TL'ye mal olmuştur.

TÖRENDE YAPILAN KONUŞMALARDAN ÖZETLER

Kemal Güran/ Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü: "Türkiye Diyanet Vakfı, başta Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetleri olmak üzere ülke sathında çeşitli dini hayri hizmetleri desteklemek üzere kurulmuş bir Vakıftır. Ve Allah'a hamd ediyoruz ki idarecilerimiz, devlet yöneticilerimiz başta olmak üzere mahalli, mülki idarecilerimiz, kadirşinas halkımız, cömert halkımız, Vakfımızı kurulduğu günden beri bütün gücüyle desteklemiştir. Bir taraftan şube sayısını ülke sathında çoğaltırken, bir taraftan da ilk kurulan şubelerin faaliyetleriyle başlayan memleket-millet hizmetine, din ve iman hizmetine eserler vermeye muaffak olmuştur. Bugün memleket sathında il ve ilçe şubesi olarak 550 şubeye ulaşmış bulunuyoruz. 550 şubemizin herbiri kendi görev alanında kendi görev sahasında bugün burada benzerini gördüğümüz eserleri milletimize kazandırmanın mutluluğunu duymaktadır.

Dr.Fahri Demir/ Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı: "Bugün üçlü bir bayram yaptık üçü de devlet-millet işbirliğiyle gerçekleştirildi. Devlet-millet işbirliği, milli birlik ve beraberlik olduğu zaman bu milletin yapamaya-

cağı hiçbir hizmet, ulaşamayacağı hiç bir başarı yoktur. Akif'in dediği gibi "Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez. Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez." Bunlar hepsi birer vesile, kaynaşmak için, milli meseleleri elbirliğiyle kucaklamak için, devletimize milletimize elbirlik hizmet verebilmek için birer vesiledir. Bütün milletler kendi milli birliklerini, ortak neşelerini tazelemek ve pekiştirmek için bayramlar ihdas ederler. Dini bayramlar, milli bayramlar ihdas ederler. Onlar birer vesiledir. Neyin vesilesi? Topyekün bir araya gelip kaynaşmanın, karşılıklı kucaklaşmanın vesilesidir. Buna benzer merasimler de gayri muayyen zamanlarda bir araya gelme vesileleridir. Ramazan-ı şerife girmiş bulunuyoruz. Ramazan ayrı bir kaynaşma vesilesidir. Ramazandaki kadir gecesi, geçtiğimiz aylardaki mübarek geceler, dini ve milli bayramların yanında bizi bir araya getiren vesilelerdir. Bu vesileleri biz fırsat kabul etmeliyiz, bu vesileyle top yekün bir araya gelmeliyiz. Bir ağaçlandırma bayramı mı vardır? O sadece bir merasim ölçüsünde kalmamalı, onu biz bütün ailecek veya çevre olarak içimize sindirmeli, fırsat kollamalıyız. Acaba ben bu sene kaç ağaç dikebileceğim veya kaç ağacın dikilmesine yardımcı olabileceğim. Bir hayır müessesesini açarken hemen müteakip hayırlara kendimizi hazırlayalım. Bugün müftülük sitemizi açtık, yarın inşaallah bir hastane çalışmasına katılacağız. Öbür gün bir başka cami çalışmasına katılacağız. Bir başka gün okul çalışmasına katılacağız. Derken her hayır vesilesiyle müteakip hayırlar için hazırlanmalıyız. Bunu biz namaz vesilesiyle olan tavsiyede görüyoruz. Hz.Peygamber (S.A.V.) "Bir mü'min namaz kılar da peşinden ikinci bir namaza hazırlığa niyet ederse, yani şimdi öğleni kıldım, ikinci namazını şurada şu şartlarda kılacağım diye hazırlanırsa o arada geçen vakit, bütün namazla geçmiş gibi olur. Biz de bir ağaç diker de peşinden ikinci ağacı ne zaman dikeceğiz diye bir hesabın içinde olursak bütün hayatımız hayırla geçmiş gibi güzel bir anlam kazanmış olur."

Konuşmalardan sonra Sorgun Müftülüğü, Yozgat Valisi Muhittin Keskin tarafından hizmete açıldı. Vali, ve halk beraberindeki müftülük hizmet binasını gezdiler.

Abdülkadir Zübeyr Cezayir Din İşleri Bakanlığı Umum Müftüsü

— Türkçe hazırlanmış bir yayın organında Caminin resmini daha önce gördüğümüz zaman içimde mutlaka görme arzusu doğmuştu. Davetinizi alınca memnuniyetle kabul edip geldim. Gördüm ki muhteşem bir eser, eserin muhteşemliği yanında tören de çok muhteşemdi. Bu coşku, bu saygı, bu sevgi, bu inanç daha binlerce Kocatepe meydana getirebilir. Devlet ve milletimize hayırlar getirmesini dilerim.

★★★

★★★

★★★

Ebu Şuayb Hüseyin Cezayir Din İşleri Müdürü

— Görevim gereği bir çok ülkeye seyahat ettim. Oradaki camileri gezdim. Sizinkilere benzer eserler gördüm. İstanbul'daki camiler hariç ki o yapılar canlı tarihinizdir. Genç Cumhuriyetinize ve başkentinize yakışır bir külliye olmuş. Devletinize, milletinize ve İslâm Âlemine hayırlı uğurlu olmasını dilerim.

★★★

★★★

★★★

Ahmed Suud Seyabi Umman Adliye ve Vakıflar Bakanlığı Din İşleri Genel Müdürü

Umman halkı Osmanlı İmparatorluğu zamanından beri Türkiye'nin müslüman bir devlet olduğunu çok iyi bilmektedir.

Kocatepe Camii'ni ilk gördüğümüzde şu cümleleri arkadaşlarıma söyledim. "Bu Cami Türklerin müslümanlığa ne kadar bağlı olduğunu göstermektedir. Bu vesile ile Türklerin tarihi ve mimari eserlerin yapımında ne kadar mahir olduğunu bir kere daha ispatlamış oldular. Doğrusu oldukça büyük bir cami. Türk halkı bu cami ile ne kadar iftihar etse yeri vardır."

★★★

★★★

★★★

Zenati Muhammed Libya İslâma Çağrı Cemiyeti Üyesi

— Türkiye'ye geldiğimizde sıcak bir misafirperverlikle karşılaştık. Camiyi ilk gördüğümde adeta büyülendim. Caminin mimarî ve sanat üstünlüğü Türkler için yadırganacak bir şey değildir. Türkiye bu üstünlüğe layıktır. Türk halkının caminin açılışında gösterdiği büyük coşku göğsümüzü kabarttı. Başbakanın açılışı bizzat yapması çok sevindirici oldu. İnşallah İslâm ülkeleri olarak böyle ulvî gayelerle bir araya sık sık geliriz. Bütün İslâm ülkeleri birlik ve beraberlik içinde olmalıdır.

★★★

★★★

★★★

Faruk Ahmed Behlul Harem-i Şerif Mühendisi

— Camiyi mimari açıdan detaylarına kadar inceledim. Mimar Sinan gelmiş geçmiş en büyük mimardır. Bu kanaate vardım. Cami de zaten Osmanlı ve Selçuklu mimari karışımı meydana gelmiş. Böyle muhteşem bir eseri bütün İslâm Âlemi birlik olarak meydana getirmeliydi. Devletinizi milletinizi kutlarım. Hayırlı uğurlu olsun.

★★★

★★★

★★★

HİZMETE GİREN MÜFTÜLÜK SİTELERİ

YALVAÇ

Vakfımız Yalvaç Şubesi öncülüğünde gerçekleştirilen müftülük sitesi 1987 birim fiyatlarına göre 100.000.000.- TL'ye mal oldu. Yaklaşık 16 ayda tamamlanan sitenin birinci katı konferans salonu ve misafirhane, ikinci katı kız Kur'an Kursu, üçüncü katı Müftülük birimleri ve Vakfımız idare bürosu, dördüncü katında ise iki adet lojman yer almaktadır.

Toplam inşaat sahası 1085 m² olan hizmet binası, kaloriferli ve güneş enerji sistemiyle ısıtılmaktadır.

AYDIN

Daha önce hizmete elverişli olmayan bir binada çalışmalarını sürdürmeye devam eden Aydın Müftülüğü şehir merkezindeki yeni binasına kavuştu.

Gazipaşa bulvarı üzerinde bulunan, 8 katlı modern bina 366.800.000 TL'ye Vakfımızca satın alındı.

Konuyla ilgili olarak Aydın İl Müftüsü ve Vakıf şube başkanı Mustafa Ateş şu bilgileri verdi.

"Vakfımızca şehir merkezinde 366.800.000 TL'ye satın alınan bina, bütün müftülük hizmetlerini kapsayacak, hac ve umre bürolarını içine alacak ve vakıf şubemizin daha iyi hizmet vermesine imkan sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

Dört katı lojman olarak düşünülen binanın zemin katında bütün dini-millî yayınların sergileneceği bir Diyanet Yayınevi açılmış, ayrıca Aydın din görevlilerinin iştirakiyle kurulacak tüketim kooperatifine de bu binanın bünyesinde yer verilecektir."

SEYDİŞEHİR

Vakfımız Seydişehir Şubesinde 19 milyon liraya satın alınan müftülük binası hizmete girdi.

Geçtiğimiz ay hizmete giren Müftülük Sitesi'nin açılış törenine Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Halit Güler, Konya Müftüsü Süleyman Tekin, civar ilçe müftüleri ile kalabalık bir davetli topluluğu katıldı.

Daha önce şehir merkezinde kahvehane, kumarhane, ve şehir kulübü olarak kullanılan 4 katlı bina, Vakıf şubemizce satın alınarak müftülük sitesi haline getirildi. Binada tüm müftülük hizmetlerine cevap verecek bölümlerle birlikte konferans salonu, akşam Kur'an Kursu, dini yayınlar satış bürosu ile müftülük lojmanı bulunuyor.

HACI VEYİSZÂDE CAMİİ İNŞAATI DEVAM EDİYOR

Konya ili merkez Ferhuniye Mahallesi Sultanşah Caddesindeki mülkiyeti vakfımıza ait 7379 m² arsa üzerine inşa edilen Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesi'nin yapım çalışmaları hızla devam ediyor.

Tarihi ve turistik değere sahip birçok dini eseri sinesinde barındıran Konya, Vakfımız öncülüğünde yeni bir esere daha kavuşuyor. Hacı Veyiszade Camii ve külliyesi...

Konya'nın son zamanlarda yetiştirdiği büyük alimlerden Hacı Veyiszade'nin adının verildiği Külliyeyle ilgili olarak Konya Valisi Kemal Katıtaş*, Belediye Başkanı Ahmet Öksüz, İl Müftüsü ve Vakfımız şube başkanı Süleyman Tekin ile görüştük.

Kemal KATITAŞ(*) /Vali

— Sayın Valim Vakfımız Konya şubesinde inşaatı devam eden Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesi ile ilgili genel manada görüşlerinizi alabilir miyim?

— Tabii, konuya şöyle girmek istiyorum. Konyamız yıllar boyunca, asırlar boyunca, Türkiye ve Dünyaya Türk-İslam felsefesinin rehberliğini yapmış, liderliğini yapmış, öncülüğünü yapmıştır. Konya'nın kendine has yaşantısı, kendine has örf ve adetleri vardır. Bu cümleden olmak üzere yıllarca Konya'da İslam alimi olarak görev yapan Hacı Veyiszade, Konyalının gönlünde taht kurmuştur. Şimdiye kadar adına bir eserin yapılmaması gerçekten üzücüdür. Bu itibarla bu değerli insanın hatırasını yaşatacak eserin yapılması sırasında benim de bu işin içinde bulunmam büyük bir zevktir.

İnşaatın ilk zamanlarında yapılması gereken hafriyat işinde resmi araçların çalışması büyük rahatsızlıklar verdi. Biz elimizden geldiği kadarıyla üzerimize düşeni yaptık, bundan rahatsız olanlar, orada çalışan arabaların resimlerini çekerek, ilgili genel müdürlük ve bakanlıklara postalamayıp, şikayette bulundular. Bu şikayetler bizim şevkimizi kırmadı, bilakis güçlendirdi. Çünkü, şahsi bir menfaat sözkonusu olmadığına göre Diyanet Vakfı da umumi menfaatlere hadim bir vakıf olduğuna göre bunun bunun çeşitli tavırlar alması, bizi yolumuzdan geri koyamazdı.

Konyalı mazisine has bir şekilde bu işe destek olmaktadır. Gerçekten bu anlamlı, bu büyük

esere, katkıda bulunan Türkiye Diyanet Vakfı'na ve yöneticilerine şahsım ve Konyalılar adına teşekkürü bir borç telakki ediyorum. Elbirliğiyle bu eseri Konyamıza ve Türkiye'mize kazandıracağız, bu hizmetin ifası diğer illerimize de örnek teşkil edecektir.

Vali, cami temeli atıyor, vali, cami açıyor dediler. Vali cami temeli de atar, vali hastahaneyi de hizmete açar, okul temeli de atar.

Valilik olarak, vatandaşın isteği ve arzusu doğrultusunda ihtiyaç hissettiği konuları onların ayağına götürmek bizim en tabii yazıfemizdir. Yoksa hoparlörün sesinden, camilerin görüntüsünden rahatsız olan üç beş kişinin zevklerine hizmet değil. Teşekkür ederim.

Ahmet ÖKSÜZ /Belediye Başkanı

—Sayın Öksüz, siz Konya Belediye Başkanı olarak bu muhteşem eserle ilgili neler söylemek istersiniz?

— Bizimle ilgili olan bölüm arsanın imar planındaki durumu idi. Bu konuda çeşitli dedikodular çıktı, hepsi asılsız dedikodulardır. Diyanet Vakfı'na Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesi için verdiğimiz yer müstakil bir parseldir. Burada yeşil alan yoktur. Bizim yaptığımız her şey imar planına uygun olarak yapılmıştır. Ayrıca külliye yapılmasıydı bir başka bina yapılacaktı.

İkinci bir konu da temel kazma işlemleri devam ederken Konya Kalesi'nin kalıntılarının çıktığı, bunun da inşaat alanının tahta perde ile çevrildikten sonra yok edildiği idi.. Böyle bir şey kesinlikle mümkün değildir. Konya Kalesi'nin kalıntıları falan çıkmadı, çıksaydı derhal müdahale ederdim. Her şeyden önce inşaat alanının etrafı tahta perdeyle

* Konya Valisi Sn. Kemal Katıtaş, bu mülakattan sonra bir kalp krizi geçirerek Rahmeti Rahman'a kavuşmuştur. Allah rahmet eylesin.

de çevrilmemiştir. Bazı çevreler meseleyi odak noktasından saptırmak, kargaşalık yaratmak istiyor. Tabii bunlar Konyalıyı hedefinden geri çevirmeyecektir. Biz belediye olarak halkın hizmetindeyiz. Halk istiyor, halk yapacaktır. Teşekkür ederim...

Süleyman TEKİN /Müftü

— Sayın Tekin, Konya Müftüsü ve Vakfımız şu be başkanı olarak siz neler söyleyeceksiniz.

— Biz dine ve diyanete hizmet için varız. Konyalı bu külliye yapacaktır. Eleştiri ve tenkid eden kişi, kişiler ya da bir kısım basın Konyalıyı tanıtmıyor. Vakıf olarak halkımızın hizmetindeyiz. İnşaatımız merkezden görevlendirilen bir mühendisimizin kontrolünde hızla devam ediyor. Külliye'nin bulunduğu semt her geçen gün gelişmekte, her geçen gün büyümekte, civarda bulunan iki camii bugün ihtiyaca cevap verememektedir. Bakın bir örnek vereyim. Ege'de çıkan bir basın organı diyor ki; "Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesinin etrafında 12 tane cami var" şimdi; gezdiniz, gördünüz buradan da beraber görüyoruz, nerede 12 tane cami? Bu tür dedikodular zaman zaman çıkıyor, biz bunlara kulak asmıyoruz. Halkımız da işin bilincindedir.

İnşaatın şu andaki sorumluluğunu yüklenen inşaat mühendisi Muzaffer Örtlek ise külliye ile ilgili şu bilgileri verdi.

"Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesi inşaat alanı olarak toplam 3000 m² dir. Bunun 900 metrekaresi külliye kısmıdır. Caminin zemin katı da külliye'nin kullanma alanı içerisine girmektedir. Külliye kısmı bodrum, zemin ve birinci kat olmak üzere 3 katlı ibaret olup birinci kat seviyesinin üzerinde iki büyük kubbe ve buna bağlı olarak küçük kubbeler vardır. Büyük kubbelerin birisinde müftülük kısmı diğerinde de konferans salonu bulunacaktır. Camii kısmı ise bir büyük kubbe ve onun etrafındaki dört yarım kubbeden meydana gelmektedir.

Hacı Veyiszade Camii ve Külliyesi'nin 1987 inşaat birim fiyatlarıyla anahtar teslimi 3 milyar liraya mal olması, tahmin edilmektedir.

HACI VEYİSZADE KİMDİR?

Konya'nın son asırlarda yetiştirdiği İslam alimlerinden Hacı Veyiszade 1889 senesinde Konya'nın Sadırlar mahallesinde dünyaya gelmiş. Tahsil hayatına yine Konya ulemasından babası Hacı Veyis Efendiden ders alarak başlamış. Köprübaşı semtindeki Zair Efendi Medresesinden icazetini aldıktan sonra 18 yaşında müderris olmuş, aynı yaşlarda İslah-ı Medaris-i İlmiyye Medresesinde muallimliğe başlamış, Muallimliğe devam ederken Tefsir, Hadis, Fıkıh, Ahlak, Hikmet, Usul-u Fıkıh, Usul-u Hadis, Mantık, Bedii, Beyan, Kozmografya, Meani v.b. ilimler başta olmak üzere ilmin muhtelif dallarına ait dersler almış, zahiri ve batını yetişmesini tamamladıktan sonra bütün ömrünü insanların yetiştirilmesine vakfetmiştir.

Her geçen gün Konyalıların gönlünde taht kuran Hacı Veyiszade, halkın isteği ve baskısı üzerine o günlerde çok kalabalık olan Aziziye Camii'nde İmam-Hatipliğe başlamıştır.

Dinî ve milli hizmetlerde görev almayı kendine şiar edinen Hacı Veyiszade bir taraftan camilerin, mekteplerin inşasına koşarken diğer taraftan hastanelerin, dispanserlerin, aşevlerinin kurulmasına halkı teşvik etmiş ve bir çoğunun temelini atmıştır.

Altı çocuk sahibi olan Hacı Veyiszade 5 Şubat 1960 Cuma günü hakkın rahmetine kavuşmuştur.

CEYLANPINAR KUR'AN KURSU HİZMETE GİRDİ

Şanlıurfa ili Ceylanpınar ilçesi Merkez Kur'an kursu törenle hizmete girdi.

Düzenlenen törene Şanlıurfa Vali Muavini Cafer Odabaşı, İl Müftüsü M.Hakkı Özer, İlçe Kaymakamı Aziz İnci ile civar ilçe müftüleri ve kalabalık bir halk topluluğu katıldı.

Vakfımız Ceylanpınar Şubesi öncülüğünde gerçekleştirilen Kur'an kursu yaklaşık 12 milyona mal oldu. Her türlü sosyal ihtiyaca cevap veren Kur'an kursunda 3 dersane bir mescit ve idare odaları bulunuyor.

YAYINLARIMIZI TANITIYORUZ

Hüseyin ÖZTÜRK
B.Y. ve H.İlişkiler Müşavirliği

BASIL YAYINLARIMIZ

Adı : Kur'an-ı Kerim'den Âyetler ve İlmi Gerçekler
Yazarın Adı : Onk.Dr.Haluk Nurbaki
Baskı Adedi : 6 Baskı.

(Geçeden sayıdan devam)

Kur'an Petrolü Haber Veriyor:

"O (Rabbınız ki) mer'ayı çıkardı. Sonra da onu siyah bir Gussaya (sel suyu)na çevirdi" (Alâ suresi, ayet: 4-5)

Yazarımız ayetin yorumunda, jeoloji bilimine dayanarak arzın ilk canlı örtüsünün büyük eğrelti otu ve 'alg' mer'alarının olduğunu, dünyamızda hayatın ilk öncülleri olan bu dev mer'aların sonradan büyük jeolojik olaylarla toprak altına intikal ettiğini, orada özel bir ayrışım ile petrole dönüştüğünü ifade ederken olayı şu âyetlerle kanıtıyor.

"O (Rabbın ki) yarattı ve tesviye etti.(yaratıp şekillendiren o dur.)"

"O (Rabbın ki) herşeyi ölçüyle yapıp yol gösterdi." ayet: 87:2-3

Bu âyetlerin evrenin yaratılışının temel kanunları olduğunu belirterek şöyle özetliyor:

Arz'da önce dev mer'alar-eğrelti otu tarlaları teşekkül etmiştir. Bu mer'alar öylece kalsa idi, arz atmosferinde oksijen şiddetle artacak ve atmosfer tutuşacaktı.

Üçüncü âyetteki açıklanan takdir ve ölçü çerçevesinde, bütün bu dev bitki örtüsü görevini tamamlayınca toprak altına gömüldü. Büyük jeolojik olaylarla gussa (petrol)ya dönüştü.

★ ★ ★

Dağların Sırrı:

"Allah sizi sarsmaması için yeryüzünde sağlam dağları, doğru yolu bulmanız için de ırmakları ve yolları meydana getirdi." (Nahl Suresi, Ayet: 15.)

Yazarımız arzın kabuğu sayılan toprak ve kaya tabakasının oluşumunu inceledikten sonra dağların dünyamızdaki sırrını şöyle açıklıyor: Arzın bu kabuğu büyük yaratıcının programı ile teşekkül etmese idi; hâşâ kendi kendine oluşsa idi; bu ince kabuk içerdeki fırtına etkisi ile yırtılacak, tüm alev ve ateş, çekirdek kabuğunu yırtıp taşarak yok edecekti.

Yüce yaratıcı bu kabuğu sabit tutmak için onun üzerine adeta büyük ağırlıklar koymuştur. Bunlar, yapısında Potasyum, Silisyum ve birçok metallerin yığınak yaptığı sıra dağlardır. Gerek okyanusların yüzeyinde, gerekse karalarda fevkalade ince hesaplarla adetâ bir fizik tablo gibi sıralanmış sıra dağlar vardır. İşte bu sayede arzın merkezindeki o kaynar ateş, disiplin altına alınabilmiştir.

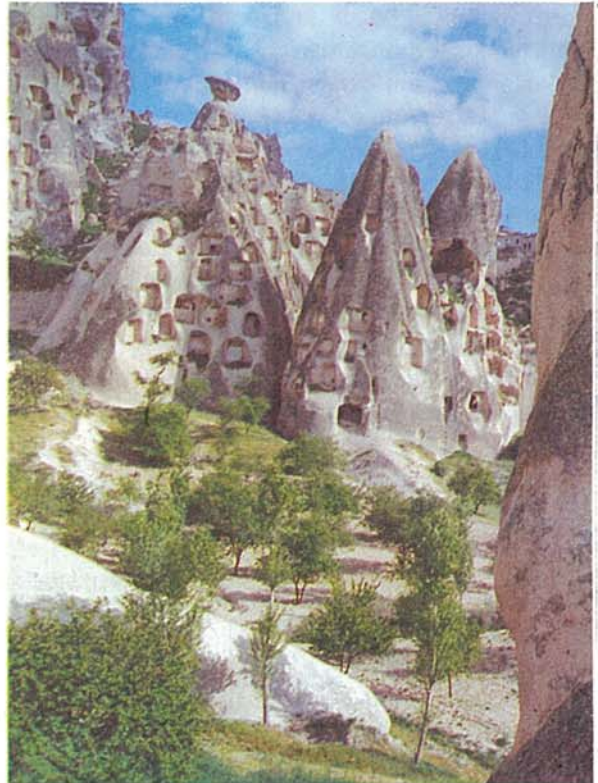
İşte bu ana bilgilerin ışığı altında, âyet-i kerîme'yi bir kez daha okuyalım.

Dağlar, depremleri perdeleyen bir nevi paratonerdir. Eğer dağlar olmasa arzın çekirdeğindeki sonu gelmez patlamalar, hızlı akışlar yeryüzünde bir saniye oturmamıza fırsat vermezdi. Her an zelzele içinde olurduk. Değil şehirler kurmak, arz üzerinde çadır bile kuramazdık.

İşte âyet-i kerîme 15 asır önce bize arzın bu yapısının iç yüzünü anlatıyor ve yaratılıştaki sonsuz nizamı tanıtıyor.

Ateistlerin garip garip yorumlar yaptıkları yanardağlar gerçekte bir nimet-i ilâhîdir.

Eğer yanardağlar olmasa madenlerin yüzünü ancak uzay müzelerinde görürdük. Yanardağlar arzın çekirdeğinden yüzlerce maddeyi arzın kabuğunun üzerine sunan birer metal üretim merkezidir.

DEMİRCİ KUR'AN KURSU HİZMETE GİRDİ

Mülkiyeti Vakfımıza ait Demirci Fatih Kur'an kursu, düzenlenen bir törenle hizmete girdi.

Vakfımız Demirci şubesi öncülüğünde gerçekleştirilen Fatih Kur'an Kursu yaklaşık 200 milyon liraya mal oldu.

Toplam inşaat alanı 2065 m² olan Kur'an kursu 5 kattan oluşuyor. 1. katta 3 dersane ve kütüphane, 2. katta idare odaları revir ve hafız odası, 3. katta yatak-hane, 4. katta yemekhane erzak deposu, 5. katta ise misafirhane bulunan bina kalorifer ve güneş enerisi sistemiyle ısıtılmaktadır.

ERBAA İLÇESİ KUR'AN KURSUNA KAVUŞUYOR

Mülkiyeti vakfımıza ait Erbaa Merkez Kur'an Kursu'nun temeli düzenlenen bir törenle atıldı.

Törene Tokat Valisi Recep Yazıcıoğlu, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Hamdi Mert, Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Yakup Üstün, Erbaa Kaymakamı Ali Haydar Öner, Tokat Müftüsü Halil Elitok, Erbaa Müftüsü Osman Özer, idari ve askeri erkan, civar ilçe müftüleri ile kalabalık bir davetli topluluğu katıldı.

Öğrenci sayısının bir hayli fazla olduğu Erbaa ilçesinde Kur'an öğrenimi halen eski bir bina-da yapılıyor.

Hayırsever vatandaşımız Yu-

nus Özdemir tarafından vakfımıza bağışlanan arsa üzerinde vakfımız tarafından hazırlattırılan 180 kişilik tip projeye uygun olarak Merkez Kur'an Kursu yapılacak.

BİR GURBETÇİDEN HAYRA UZANAN EL

Danimarka'da çalışan hayırsever bir yurttaşımız, mülkiyeti Vakfımıza ait 30 kişilik yatılı merkez kız Kur'an kursu öğrencilerimize 30 battaniye, 30 nevresim iase ve ibate masrafları için de 1.000.000.- TL bağışta bulunmuştur.

Afyon ili Emirdağ İlçesi Kız Kur'an Kursu'na bağışta bulunan gurbetçi vatandaşımız H.Cemil Mola'nın bu davranışı ilçe de sevinçle karşılanmıştır.

EVİNİ KUR'AN KURSU İÇİN BAĞIŞLADI

Hayırsever bir vatandaş mahalle camisine çok yakın olan evini Kur'an kursu yapılmak üzere Vakfımıza bağışladı.

Mersin ili Erdemli ilçesinde hayırsever vatandaşımız Mustafa Kar tarafından Vakfımıza bağışlanan 100.000.000.- TL değerindeki iki katlı ev Kur'an Kursu olarak kullanılacak.

VAKFIMIZ 56. İZMİR ENTERNASYONAL FUARINA KATILDI

Bu yıl 56. sı açılan İzmir Enternasyonal Fuarı'na Vakfımız da iştirak etti.

26 Ağustos Çarşamba günü açılan ve 20 Eylül'e kadar devam eden 56. Enternasyonal İzmir Fuarı'na çok sayıda yerli ve yabancı firma katıldı.

İzmir Enternasyonal Fuarı'na bu yıl ilk defa iştirak eden Vakfımız, basılı, sesli ve görüntülü yayınlarını teşhir etti. Vakfımıza ayrılan 300 m²'lik teşhir yerinde; Vakfımız yayınları yanında, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları ve diğer dini-millî muhtevalı yayınlar da sergilenip satışı yapıldı. Ayrıca teşhir reyonlarının ortasına kurulan filim gösteri yerinde Vakfımıza ait "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" ve "Türkiye'de İslam Gerçeği" filimleri ücretsiz

olarak İzmirli'lere seyrettirildi.

Bu yıl ilk defa fuar mescidi de Vakfımıza ait teşhir yerinde açıl-

dı. Vakfımızca yaptırılan ve tefriş ettirilen fuar mescidi halkımızın büyük ilgisine mazhar oldu.

AMA BİR VATANDAŞIMIZ EVİNİ VAKFIMIZA BAĞIŞLADI

Manisa ili Alaşehir ilçesi halkından âmâ Hasan Özleblebici adlı hayırsever vatandaşımız evini vakfımıza bağışladı.

Yıllarca ilçede hamallık yaparak hayatını kazanan Hasan Özleblebici geçirdiği bir hastalık sonucu gözlerini kaybetmişti.

Vakfımız Alaşehir Şubesinin çalışmalarını izleyen hayırsever vatandaşımız "Camî ve Kur'an kursları gibi müesseselerin faaliyetlerine yardımcı olan Türkiye Di-

yanet Vakfı'na evini bağışladığını ve büyük mutluluk duyduğunu belirtti.

İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Başkanı İbrahim Çakır, "Hayırsever vatandaşımız Hasan Özleblebici'nin bu davranışının ilçede takdirle karşılandığını, vakfımıza son derece güvenen ve itimat eden vatandaşlarımızın güvenlerine layık olabilmek için yapılan bağışları en iyi şekilde değerlendireceklerini" söyledi.

